

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ВИРОБНИЦТВА ЕКОЛОГІЧНО ЧИСТОЇ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Вичерпання ефективності традиційних форм приваблення потенційних споживачів до продукції ряду підприємств на засадах активного маркетингу викликає зниження мотивації інвесторів до фінансування відповідних виробництв. Особливого значення дана проблематика набуває для виробництва так званої екологічно чистої продукції, характеристики якої для кінцевого споживача на сьогодні вже не мають головного мотивуючого значення для прийняття рішень щодо здійснення акту придбання та споживання. Проблеми оцінки інвестиційної привабливості розглядають на різних рівнях – від макrorівня (рівня держави), мезорівня (галузі) та макrorівня (окремого підприємства, технології, стратегічної бізнес-одиниці). Увага концентрується, переважно, на економічних передумовах та наслідках інвестування капіталу в певні об'єкти або господарські процеси. Водночас слід констатувати недостатній рівень висвітлення питань, пов'язаних із природою мотивації інвесторів до фінансування виробництв, орієнтованих на випуск екологічно чистої продукції, що супроводжується рядом ефектів неекономічної природи. Недоврахування цих ефектів призводить до викривлення оцінок про рівень інвестиційної привабливості такої продукції. Метою роботи є визначення особливостей оцінки інвестиційної привабливості виробництва екологічно чистої продукції підприємства з урахуванням сучасних особливостей позиціонування такої продукції на ринку.

Рівень мотивації інвесторів залежить, безпосередньо, від величини віддачі на вкладений капітал, вираженої у грошових одиницях. При цьому застосовується класичний критерій прийняття інвестиційного рішення, заснований на максимізації економічних вигащів при здійсненні інвестиції. Оцінка неекономічних факторів носить, як правило, характер примусового процесу, що диктується діючими інституціональними нормами формального характеру (законодавча база, тиск суспільства, вимоги контракту тощо). У більшості випадків така оцінка здійснюється у балах, що передбачає вибір окремих факторів, що характеризують неекономічні прояви інвестиційного процесу, встановлення експертним шляхом або на основі статистичних спостережень питомої ваги окремих факторів і використання методів бальної оцінки, що дозволяє отримати

інтегральний показник. Проблема використання інтегрального показника, розрахованого в такий спосіб, полягає у формуванні оцінки, якій притаманний високий рівень суб'єктивності та інертності у врахуванні динаміки змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі господарювання підприємства. Особливого значення це набуває для виробництв, орієнтованих на випуск екологічно чистої продукції, значимість якої на ринку для споживачів оцінити на момент підготовки такого виробництва практично неможливо. Тобто реакції кінцевого споживача є невизначеною величиною, що призводить до зниження зацікавленості інвесторів.

Для визначення перспективних резервів підвищення інвестиційної привабливості виробництва екологічно чистої продукції необхідним є розгляд особливостей формування підсумкових результатів інвестування, зміст яких полягає в можливостях отримання ефектів не лише суто економічної природи. До складу таких ефектів доцільним є віднесення груп ефектів техніко-технологічного, соціального, інституціонального, ринкового та екологічного змісту. Техніко-технологічні ефекти проявляються у показниках якості продукції, рівня продуктивності праці, величини ресурсозбереження, ресурсовитрат. Інституціональні ефекти формуються під впливом контрактів, діючих інститутів формального та неформального характеру, трансакційних витрат та екстерналій як позитивних, так і негативних, що характерні для даного типу виробництва. Ринкові ефекти проявляється через рівень сприйняття екологічно чистої продукції кінцевими споживачами та швидкістю реакції споживачів на розміщення даної продукції на ринку. Екологічні ефекти мають подвійну природу – з одного боку, їх прояв фіксується на рівні змін показників стану навколишнього природного середовища, з іншого – на рівні екологічних платежів підприємства за забруднення довкілля. Слід зауважити, що розглянуті групи ефектів мають власну систему оцінок та одиниць виміру. Однак загальним для цих груп є безпосередній вплив на розмір витрат та очікуваних доходів, співвідношення між якими формує підґрунтя прийняття інвестиційного рішення.

Підсумовуючи вищевикладене слід зазначити, що уточнення змісту ефектів неекономічної природи при інвестуванні виробництва екологічно чистої продукції дозволяє здійснити більш об'єктивну оцінку інвестиційної привабливості і підвищити мотивацію інвесторів. Перспективним напрямом дослідження слід вважати розробку методів ідентифікації та оцінювання таких ефектів.

Маркетинг інновацій і інновації в маркетингу: збірник тез доповідей
VIII Міжнародної науково-практичної конференції, 25-26 вересня 2014
року. – Суми : ТОВ "ДД "Папірус", 2014. - С. 45-47.